

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה בעניין מתן פטור מאישור בית הדין להסדר כובל

איסתא ליינס חברת הנסיעות של הסטודנטים בישראל בע"מ – אופקים נסיעות

ותיירות (1979) בע"מ – יואל לוינשטיין

ביום 2 בספטמבר 1998 הגיעה לידיי בקשה לקבלת פטור מהחובה לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים לקבלת אישורו להסדר כובל.

הבקשה מתייחסת לשתי כבילות, אשר נעשו במסגרת עסקה להקמת מיזם משותף בתחום ארגון ושיווק טיולים מאורגנים לחו"ל, אותו מיזם משותף נפל בגדר הגדרת "מיזוג חברות", כמובנה בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 (להלן: "החוק"). בהתאם, הוגשה הודעת מיזוג, ולאחר שנבחן המיזוג, אישרתי אותו.

היותה של עסקה משום מיזוג, אין פירושה בהכרח שהסדרים כובלים שבה חדלים מלהיות כאלה. שאלה היא, האם כוללת הגדרת המיזוג רק את עצם הזיקה שבין מנגנוני קבלת החלטות של שני עסקים, או שמא רחבה ההגדרה דיה לכלול אף את כל התניות הכבילות הנחוצות כדי ליצור או לשמר זיקה זו (כבילות נלוות למיזוג). שאלה זו משליכה הן על אופן בחינת המיזוג (אשר, לו תתקבל הגישה האחרונה, יהיה מחמיר יותר) והן על הצורך בקבלת אישורים (או פטורים) נפרדים לכבילות הנלוות למיזוג.

לשאלה נכבדה זו טרם נזקק בית הדין להגבלים עסקיים, ואף לא נזקקה לו ערכאה שיפוטית אחרת. אף אני לא אקבע בה עמדה כאן. עם זאת, הואיל והובאה בפני בקשה למתן פטור להסדר בסמוך להגשת הודעת המיזוג, דן אני בה כבכל בקשת פטור אחרת.

שלושה הם הגופים הנכרכים בכבילות הנלוות. הראשון שבהם הוא איסתא ליינס חברת הנסיעות של הסטודנטים בישראל בע"מ (להלן: "איסתא"), חברה העוסקת בתחום התיירות היוצאת. הגוף השני הנכרך בכבילות הנלוות הוא אופקים נסיעות ותיירות (1979) בע"מ (להלן: "אופקים"), חברה העוסקת אף היא בתחום התיירות היוצאת. הגוף השלישי הנוגע לענייננו הנו מר יואל לוינשטיין, מנכ"ל אופקים (להלן: "לוינשטיין").

כאמור, איסתא ואופקים הקימו מיזם משותף, שתחומי פעילותו שלושה: ארגון ושיווק טיולים מאורגנים לחו"ל, ארגון ושיווק חבילות תיור מאורגנות לחו"ל, ארגון ושיווק נופשונים לחו"ל. במסגרת ההסכם המקים את המיזם המשותף, נקבע שתי כבילות, אשר הן נשוא בקשת פטור זו.

ראשית, נקבע כי סניפי המכירה הקמעונאית של אופקים לא יהיו רשאים לפעול תחת השם אופקים בתחומי הפעילות של המיזם המשותף. משמעות הדבר מבחינה מעשית, כי אופקים התחייבה שלא לעסוק באותם תחומים.

אזון כעת בכבילות, ובסיבות בשלן מצאתי לפטור את הצדדים להן מחובת אישורן בבית הדין להגבלים עסקיים.

התחייבותה של אופקים: במסגרת ההסכם שבין אופקים ואיסתא, הועברו הזכויות במותג "אופקים" לידי המיזם המשותף. תניית אי התחרות לה התחייבה אופקים נועדה למנוע מאופקים לעשות שימוש במוניטין אשר הועבר למיזם המשותף, מבלי למנוע ממנה לפעול בתחומים אחרים. נפקותה של התנייה לגבי התחרות בעסקים היא בשניים: פעילותה הנוכחית של אופקים בתחומי פעילות המיזם המשותף תועבר למיזם המשותף, והיותה של אופקים מתחרה פוטנציאלית בתחומי הפעילות של המיזם המשותף מסוכלת.

התוצאה הראשונית של תניית אי-התחרות – העברת הפעילות הנוכחית של אופקים לידי המיזם המשותף – הנה שינוי מבני אשר השלכותיו על התחרות בעסקים נבחנו על ידי במהלך בחינתו ואישורו של המיזוג אליו נלוותה כבילה זו. לפיכך, השלכה זו איננה צריכה להבדק במסגרת בחינת תניית אי-התחרות.

חומרתה של התוצאה השנייה של התנייה – העלמותו של מתחרה פוטנציאלי באותם תחומי פעילות- תלויה במבנה השווקים הרלוונטיים ובכוחה של לאופקים כמתחרה פוטנציאלי באותם שווקים.

לאחר בחינת השווקים בהם התחייבה אופקים שלא להתחרות, נחה דעתי כי אין בהפסקת היותה של אופקים מתחרה פוטנציאלי בתחומי פעילות המיזם המשותף, כדי לפגוע בתחרות באותם תחומי פעילות. בנסיבות אלה, רשאי אני לפטור את הצדדים לכבילה מחובת אישורה בבית הדין להגבלים עסקיים, וזאת לתקופה אשר במהלכה אין צפויה הכבילה לפגוע פגיעה משמעותית בתחרות. סבור אני כי תקופה זו עומדת על חמש שנים.

התחייבותו של לוינשטיין: לוינשטיין עתיד לשמש כמנכ"ל המיזם המשותף. בתפקידו זה, צפוי הוא להיוודע לסודות מסחר רבים של המיזם המשותף. תניית אי-תחרות של עובד במעבידו, אשר היקפה סביר בהתאם לנסיבות העניין, מהווה אמצעי ראוי למניעת שימוש לרעה באותם סודות. היקף התנייה נמדד בשניים – תקופת תוקפה של התנייה ומגוון התחומים אשר בהם נמנעת התחרות. על מנת להינות מן הפטור, על תניית אי תחרות להתייחס למגוון התחומים המזערי, אשר מניעת התחרות בו נחוצה לשם קיום מטרת הכבילה. ככלל, יהיה מגוון התחומים המותר זהה לתחומי העיסוק של המעביד, אשר למידע לגביהם היה חשוף העובד. אולם, נסיבות כל עניין ועניין עשויות לצמצם או להרחיב תחום זה.

בנסיבות ענייננו אנו, חשוף מר לוינשטיין, כמנכ"ל המיזם המשותף, לסודות מסחריים הנוגעים לכל תחומי עיסוקו של המיזם המשותף. אכן, רוחב תניית אי-התחרות נקבע כרוחב תחומי הפעילות של המיזם המשותף, ולא חרג מן הנדרש למימוש מטרת התנייה. תקופת התנייה היא מתחילת העסקתו של לוינשטיין ועד שנתיים מתום העסקתו. לפיכך, נחה דעתי כי לא טמונה בתנייה זו, בנסיבות העניין, פגיעה משמעותית בתחרות.

סיכום: נוכח כל האמור לעיל, פוטר אני את שתי התניות האמורות מחובת אישורן בבית הדין להגבלים עסקיים, כאמור בסעיף 14 של חוק ההגבלים העסקיים. תוקף הפטור, ככל שהוא נוגע להתחייבותה של אופקים, הוא חמש שנים מיום זה, ואילו תוקפו ככל שהוא נוגע להתחייבותו של לוינשטיין הוא כאמור בהתחייבות עצמה, דהיינו – מתחילת העסקתו ועד חלוף שנתיים מתום העסקתו.

החלטתי זו נתונה לערר בפני כבוד אב ביד הדין להגבלים עסקיים על ידי ארגון צרכנים, איגוד עסקי או כל הרואה עצמו נפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ד"ר דוד תדמור
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ב' טבת, תשנ"ט
יום שני 21 בדצמבר 1998